

Redegjørelse Åpenhetsloven

Akershus Energi AS

Innholdsfortegnelse

1. Selskapets rapport etter åpenhetsloven 2023	3
1.1. Innledning	3
1.2. Kontaktinformasjon.....	3
1.3. Rapporteringsplikt.....	3
2. Om selskapets virksomhet.....	3
2.1. Selskapets organisering og driftsområder	4
2.2. Interne retningslinjer	5
2.3. Målsetning og fremdrift	5
2.3.1.Mål for kommende år	5
3. Aktsomhetsvurderingen	5
3.1. Organisering og metode	5
3.2. Resultat av aktsomhetsvurderingen	7
3.2.1. Faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser avdekket gjennom aktsomhetsvurderingen	7
3.2.2. Tiltak som AE har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser eller resultatet/ forventede.....	8

1. Selskapets rapport etter åpenhetsloven 2023

1.1. Innledning

Åpenhetslovens formål er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester. Loven trådte i kraft 1. juli 2022 og stiller en rekke krav til hvordan virksomhetene som er omfattet av loven skal arbeide for å støtte opp under lovens formål.

Akershus Energi AS (AE) skal minst årlig redegjøre for sine aktsomhetsvurderinger¹ i tråd med åpenhetslovens krav og publisere redegjørelsen på sine nettsider. Redegjørelsen skal inneholde en beskrivelse av hvordan AE har forankret ansvarligheten, hvilke metoder AE har brukt for å undersøke og følge opp leverandørkjeden opp mot brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt resultatene av undersøkelsen. AE vil ved vesentlige endringer i løpet av året oppdatere aktsomhetsvurderingen.

1.2. Kontaktinformasjon

Henvendelser om denne rapporten kan rettes til:

Lasse Breiland (Compliance manager): lasse.breiland@akershusenergi.no eller

Helene Moen (Bærekraftsansvarlig): helene.moen@akershusenergi.no

1.3. Rapporteringsplikt

For at et selskap skal bli omfattet av åpenhetslovens krav må minst *to av tre* vilkår være oppfylt:

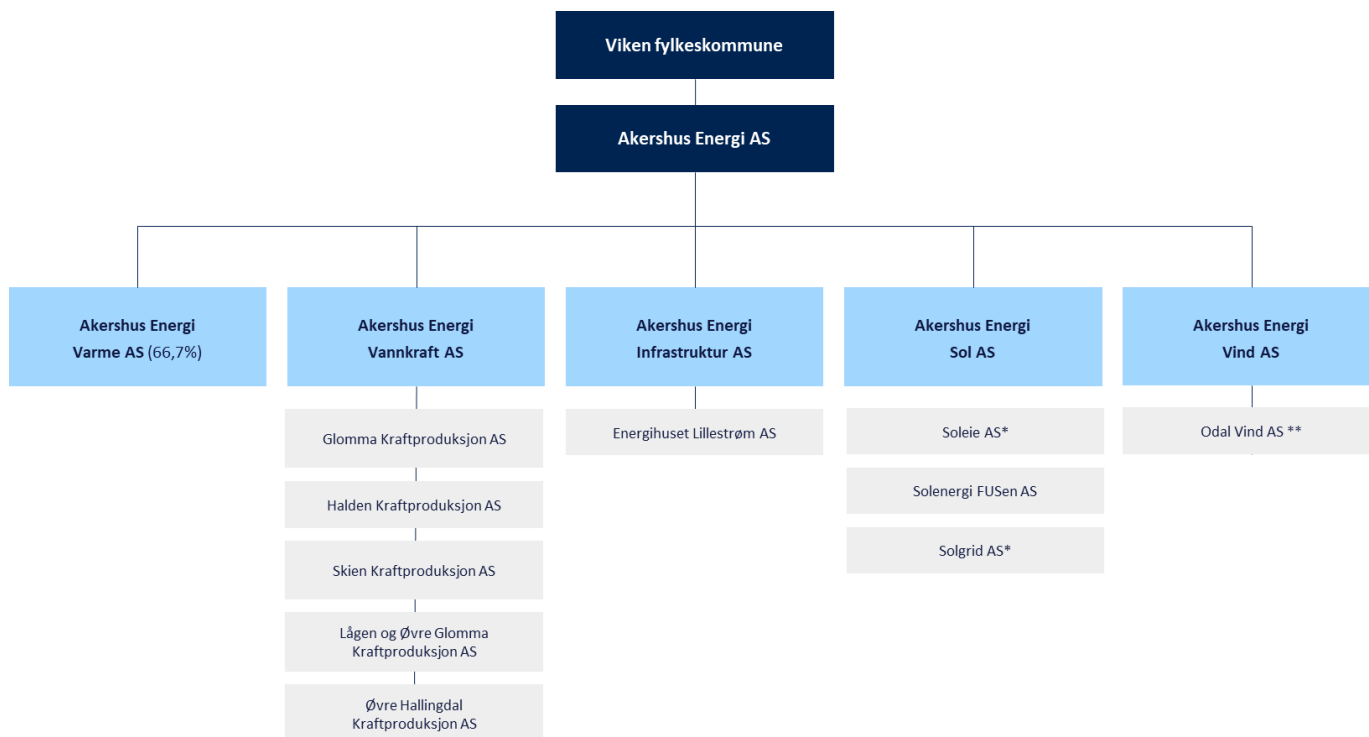
- Salgsinntekter over NOK 70 millioner
- Balansesum på over NOK 35 millioner
- Antall ansatte over 50 personer

AE (konsern) tilfredsstiller alle vilkårene og er derfor omfattet av loven.

2. Om selskapets virksomhet

Akershus Energi AS er morselskapet i konsernet, som er 100 % eid av Viken fylkeskommune (snart Akershus fylkeskommune), og er lokalisert med hovedkontor i Lillestrøm. AE består av en rekke hel- og deleide selskaper med virksomhet innenfor vannkraft, solkraft, vindkraft, fjernvarme og forretningsutvikling. Se for øvrig oversikt over konsernet under:

¹ Aktsomhetsvurderingene er de aktiviteter som gjennomføres for å kartlegge, forebygge og begrense negative konsekvenser for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Aktsomhetsvurderinger omfatter ikke bare egen virksomhet, men også forhold virksomhetene bidrar med overfor leverandører og underleverandører.

Figur 1- Konsernstruktur

* Selskap er inkludert i AEs redegjørelse til tross for at selskapet ikke er direkte omfattet av loven

** Selskap er inkludert i AEs redegjørelse

I oversikten vises selskapene hvor Akershus Energi AS eier mer enn 50 % samt selskaper AE har valgt å inkludere i aktsomhetsvurderingene selv om selskapet ikke inngår i konsernet, eller for øvrig er omfattet av loven (*). Disse selskapene er inkludert fordi selskapene opererer i en bransje hvor det i de siste årene er påvist menneskerettighetsbrudd eller mangel på anstendige arbeidsforhold. Det gis en nærmere beskrivelse av dette i neste avsnitt.

2.1. Selskapets organisering og driftsområder

Som vist over er AE morselskapet i et konsern som eier (hele eller deler av) en rekke selskaper innenfor fornybar energi. De hel- og majoritetseide selskapene som inngår i konsernet har i hovedsak sin virksomhet innenfor vannkraft og fjernvarme, mens de minoritetseide selskapene i utgangspunktet ikke inkluderes i AEs aktsomhetsvurdering etter åpenhetsloven.

Selskapene Soleie AS, Solgrid AS, Solenergi Fusen AS og Odal Vind AS eies sammen med andre aktører, og AE eier under 50 %. Disse selskapene inngår dermed ikke i konsernbegrepet (over 50 % eierskap). Enkelte av disse selskapene tilfredsstiller heller ikke lovens definisjon av «stort foretak», som er kravet for å bli omfattet av åpenhetsloven. Til tross for dette har AE sammen med selskapene selv bestemt at det vil gjennomføres aktsomhetsvurderinger, da selskapene opererer innenfor en bransje hvor det de siste årene er identifisert flere tilfeller av menneskerettighetsbrudd. På disse selskapenes hjemmeside vil vi henvise til denne rapporten.

Odal Vind AS er omfattet av åpenhetsloven, men selskapet har ingen ansatte, og kjøper de fleste administrative tjenester fra AE. AE bistår derfor Odal Vind AS med gjennomføring av aktsomhetsvurderingen, og inkluderer derfor selskapet i denne rapporten.

Solenergi Fusen AS omfattes ikke av loven, men har selv utarbeidet en egen aktsomhetsvurdering som innarbeides i selskapets årsberetning.

For øvrig eier AE deler av en rekke mindre selskaper som er klassifisert som forretningsutvikling og er typiske oppstartsselskaper eller finansielle investeringer for fremtidig posisjonering innenfor konsernets strategiske ambisjon. Disse selskapene tilfredsstillers ikke lovens krav, og har også få eller ingen leverandører. AE har i denne første kartleggingen valgt å ikke gjennomføre aktsomhetsvurderinger i disse. AE eier også en mindre finansiell post (under 5 %) i Otovo AS, som faller inn under loven og dermed gjennomfører sin egen aktsomhetsvurdering.

2.2. Interne retningslinjer

Akershus Energi AS har utviklet egne retningslinjer for hvordan vi skal arbeide med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i «Overordnede føringer for arbeid med åpenhetsloven i Akershus Energi». Disse retningslinjene vil bli oppdatert med erfaringene fra arbeidet med denne aktsomhetsvurderingen. Retningslinjene beskriver hvordan AE skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger, følge opp identifiserte tiltak, løpende overvåke leverandørene samt hvordan informasjonsforespørsler skal håndteres. Føringene er forankret i konsernledelsen. AE utvikler i disse dager også nye retningslinjer for innkjøp, hvor selskapet vil stille enda tydeligere krav til våre motparter om at innkjøpsprosessene skal ta innover seg åpenhetslovens krav, og i fremtidig kontrakter vil vi tilstrebe å sikre innsyn, revisjon og ha termineringsklausuler der det er mulig. I tillegg er det utviklet en *leverandørreklæring* som fremtidige leverandører bes signere på, som også ligger tilgjengelig på våre hjemmesider.

2.3. Målsetning og fremdrift

Akershus Energi anerkjenner at deler av virksomhetene har eksponering mot områder hvor det tidligere er avdekket menneskerettighetsbrudd eller mangel på anstendige arbeidsforhold (særlig solcelleproduksjonen, men også entreprenør-, rengjørings- og anleggsbransjen). Derfor har konsernet sammen med våre medeiere besluttet å gjennomføre aktsomhetsvurderinger også innenfor sol-selskapene, til tross for at de ikke er pliktige til det etter loven.

2.3.1. Mål for kommende år

I løpet av 2023, og frem mot neste rapportering, i tråd med åpenhetsloven, har AE satt som mål å:

- Oppdatere de overordnede føringer for arbeidet med åpenhetsloven i Akershus Energi, herunder skille ut i egen rutine for håndtering av informasjonsforespørsler.
- Etablere et system for tiltaksregistrering og oppfølging.
- Inkludere innsyns-, revisjons-, og termineringsklausuler i våre retningslinjer for innkjøp.
- Implementere leverandørreklæring som en del av kontrakten våre nye leverandører skal signere.
- Oppdatere selskapets varslingshåndtering.
- Gjennomføre stikkprøvekontroller av enkelte av leverandørene.

3. Aktsomhetsvurderingen

3.1. Organisering og metode

Akershus Energi har det siste året forberedt seg på lovens inntreden. Virksomheten har utarbeidet «overordnede føringer for åpenhetsloven», og arbeidet er ledet av selskapets bærekraftsansvarlig med støtte fra resten av virksomheten. Ved ansettelse av compliance manager ble ansvaret flyttet til avdeling «økonomi, risiko og virksomhetsstyring», som nå har hovedansvaret for å sikre at Akershus Energi etterlever åpenhetsloven.

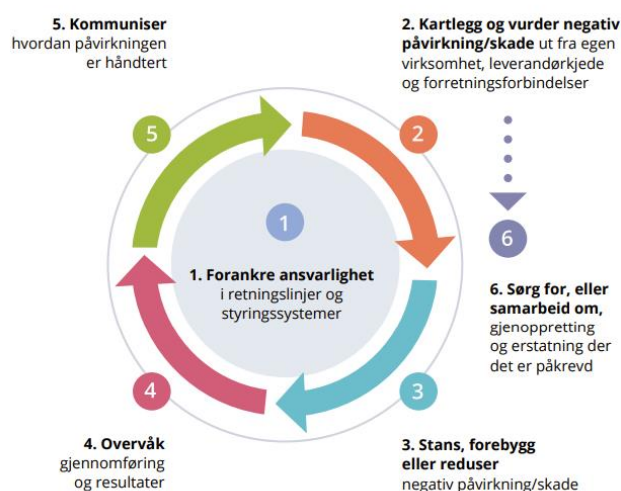
Akershus Energi har utført aktsomhetsvurderingene i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Med aktsomhetsvurderinger (Åpenhetslovenes § 4) menes å:

1. Forankre ansvarlighet i virksomhetens retningslinjer.
2. Kartlegge og vurdere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, som virksomheten enten har bidratt til, eller som er direkte knyttet til virksomhetens forretningsvirksomhet, produkter eller tjenester gjennom leverandørkjeder eller forretningspartnere,
3. Iverksette egnede tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser,
4. Følge opp tiltak og effekten av tiltakene,
5. Kommunisere (denne rapporten) om hvordan negative konsekvenser er håndtert.
6. Sørge for samarbeid eller gjenoppretting og erstatning der det er påkrevd.

Det ble i 2022 etablert en overordnet føring for arbeidet med åpenhetsloven i AE. Føringer beskriver metodikken som skal brukes, herunder egnede tiltak som eksempelvis føringer i innkjøp og anskaffelser og leverandør oppfølging. I tillegg ble det sett på hvordan vi skal rapportere avvik, følge opp avvik, rapportere hvordan selskapet skal håndtere informasjonsforespørsmål og hva man skal gjøre hvis man identifiserer en risiko som er forhøyet. For å gjennomføre aktsomhetsvurderingene har Akershus Energi tatt utgangspunkt i OECDs modell for aktsomhetsvurderinger², og bruker denne som veileder for vårt arbeid med åpenhetsloven.

AE har gjennomgått alle sine leverandører i de majoritetseide selskapene (>50,01 %), og gjort en vurdering av risikoen hos de enkelte leverandørene og deres kjente eller antatte underleverandører. Vi har tatt utgangspunkt i alle kundeforhold hvor det er fakturert mer enn TNOK 100 de siste to årene. Videre har vi vurdert leverandørenes leveranser (enkeltoppdrag, prosjektleverandør eller fast leverandør), innenfor hvilken bransje virksomheten driver, lokalisering, deres leverandørkjede samt om det er en leverandør som vi trolig kommer til å fortsette å samarbeide med.

Alle leverandørene er risikoklassifisert i henholdsvis risiko 1, 2 eller 3. For leverandører som plasseres i risikoklasse 3 vurderes risikoen å være lav, og det defineres derfor ingen ytterligere tiltak. Leverandører som vurderes til risikoklasse 2 har forhøyet risiko, enten som en konsekvens av at leveransen er av en art som har forhøyet risiko, eller at det fakturerte beløpet er så høyt at det tilsier forsiktighet. Leverandører i risikoklasse 2 følges ikke opp særskilt i rapportering for 2023, men følges likevel tett.

² <https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/sites/263/2022/09/Innforing-i-aktsomhetsvurderinger.pdf>

For leverandører som klassifiseres i risikoklasse 1 vurderes risikoen å være forhøyet (enten som følge av store beløp eller som følge av virksomhetens art).

Vi kontaktet de 19 leverandørene i risikoklasse 1 og ba dem signere på en leverandørerklæring. Ved å signere på leverandørerklæringen bekrefter leverandøren at de overholder lover og forskrifter, tar hensyn til miljø og naturmangfold og overholder utslippstillatelser. Videre at de bidrar til og støtter opp under ansattes rettigheter, har forbud mot barne- og tvangsarbeid og følger grunnleggende menneskerettigheter.

Der vi ikke fikk respons har vi gjort overfladiske undersøkelser via åpne søkekilder uten å finne dokumentert avvik eller påstander om uansvarlighet. Til neste år vil vi vurdere å plukke ut noen av leverandørene og be om en revisjon.

3.2. Resultat av aktsomhetsvurderingen

3.2.1. Faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser avdekket gjennom aktsomhetsvurderingen

Alle selskapene har gjennomført aktsomhetsvurderinger. Vurderingene er gjort basert på størrelse på kontrakt, bransje, kjente brudd og om leverandøren skal brukes videre.

Akershus Energi Vannkraft AS består av flere datterselskaper som i denne risikovurderingen er vurdert under ett. Aktsomhetsvurderingen identifiserte forhøyet risiko hos syv leverandører. For fire av leverandørene vurderer vi at leverandørkjeden er usikker, mens for de øvrige tre vurderes risikoen å være forhøyet, da dette er bransjer hvor det i stor grad brukes utenlandsk arbeidskraft, kanskje kombinert med små virksomheter som leies inn som underleverandører. Alle leverandørene har signert vår leverandørerklæring, og ved neste kontraktsinngåelse vil det søkes å inkludere klausuler om innsyn/ revisjon samt mulighet for terminering.

Akershus Energi Varme AS sin aktsomhetsvurdering identifiserte tre leverandører hvor risikoen ble vurdert å være høy. Risikoen er vurdert å være forhøyet da leverandørene driver i bransjer hvor det tidligere er avdekket uregelmessigheter (rengjøring og vikartjenester/ utleie av personell). Alle leverandørene har signert på vår leverandørerklæring, og ved neste kontraktsinngåelse vil det søkes å inkludere klausuler om innsyn/ revisjon samt mulighet for terminering.

Akershus Energi Vind AS har gjennom Odal Vind AS gjennomført aktsomhetsvurdering. Selskapets vindkraftverk er nylig satt i produksjon etter bygging. Aktsomhetsvurderingene identifiserte to leverandører hvor risikoen ble vurdert å være høy. Den ene kontrakten er knyttet til byggingen av vindkraftverket, og er dermed ikke direkte relevant, men leverandøren vil fortsatt ha et service-/ driftsansvar. Den andre aktøren leverer tjenester til selskapet fra et lite foretak med få ansatte, hvor det kan være vanskelig å få tilstrekkelig innsyn, og det er lite tilgjengelig informasjon om foretaket gjennom årsrapporter og hjemmesider. Den ene leverandøren har signert på leverandørerklæringen, men den andre følges opp gjennom purringer.

Akershus Energi AS (morselskap) har i sin aktsomhetsvurdering identifisert én leverandør hvor risikoen ble vurdert å være høy. Risikoen ble vurdert å være høy fordi leverandøren kan ha en usikker leverandørkjede, og at det i denne leverandørkjeden tidligere er identifisert uregelmessigheter. Det har ikke vært mulig å innhente bekreftelse fra denne leverandøren. Avviket vil bli registrert og fulgt opp.

I Solgrid AS sin aktsomhetsvurdering ble det identifisert to leverandører hvor risikoen for brudd ble vurdert å være høy, hovedsakelig som følge av usikker leverandørkjede. Begge leverandørene jobber aktivt med sine leverandører, blant annet gjennom leverandørerklæringer og tilslutning til Code of Conduct. Begge leverandørene signerte på leverandørerklæringene.

I Soleie AS sin aktsomhetsvurdering ble det identifisert fem leverandører hvor risikoen for brudd ble vurdert å være høy, hovedsakelig som følge av usikker leverandørkjede og det faktum at selskapet leverer tjenester som inkluderer solcellepaneler, hvor det tidligere er avdekket brudd på menneskerettigheter, særlig i Kina. Selskapet følger sine leverandører tett, og vet at også de jobber aktivt med sine leverandører for å forebygge og avdekke brudd på menneskerettigheter. Alle leverandørene signerte på leverandørreklæringene.

Solenergi FUSen AS har, til tross for at de ikke er omfattet av regelverket i år, gjennomført egen aktsomhetsvurdering, som vil bli publisert sammen med selskapets årsrapport.

3.2.2. Tiltak som AE har iverksatt, eller planlegger å iverksette, for å stanse faktiske, negative konsekvenser eller resultatet

For selskapene som inngår i Akershus Energi konsernet vil selskapet, som tidligere nevnt, oppdatere interne styrende dokumenter slik at våre ansatte er kjent med hvilke krav vi stiller til potensielle leverandører.

Vår innkjøpspolicy vil stille krav til at selskaper i AE skal kreve innsyn og revisjon hos leverandøren samt at vi skal kunne si opp kontrakten hvis det fremkommer brudd, eller at leverandøren ikke bidrar med hensyn til innsyn ved inngåelse av fremtidige kontrakter. I tillegg er det utviklet en leverandørreklæring som vi forventer at våre leverandører signerer på og stiller seg bak. Det vil også bli etablert et system for tiltaksregistrering, og oppfølging av tiltakene innenfor dette området. AE vil også oppdatere hvordan vi håndterer varslinger. Der det ikke har lyktes konsernets selskaper å innhente leverandørreklæringer før fristen for publisering går ut, vil vi følge opp direkte mot de enkelte leverandørene. I den grad leverandørene velger å ikke respondere på våre forespørsler vil vi vurdere andre alternative leverandører ved neste kontraktsforfall.

Solgrid AS bruker Whitelist ved valg av leverandører, og vil bruke leverandørreklæring mot fremtidige leverandører. I tillegg vil kontraktene for fremtiden inneholde sanksjonsmuligheter. Solgrid vil også jobbe sammen med bransjen for å få mulighet til å gjennomføre revisjoner, og oppfølging av de identifiserte risikoleverandørene.

Soleie AS vil også jobbe sammen med bransjen for å sikre mulighet til å gjennomføre sanksjoner samt at fremtidige kontrakter vil inneholde sanksjonsmuligheter.

For øvrige selskaper i konsernet, der det ikke har lyktes i å innhente leverandørreklæringer, skal de enkelte leverandørene følges opp.

Lillestrøm 30.6.2023

Eskil Lunde Jensen
Konsernsjef